

моврядування, Правління (яке часто помилково називають «самоврядуванням») та Ревізійна комісія, Учнівський парламент. Вони можуть мати різні назви – це залежить від традицій школи. Їхні назви, склад та спосіб обрання визначає Регламент учнівського самоврядування [1, с. 5].

Отже, цінність учнівського самоврядування полягає в тому, що учні глибоко проникають у сутність своїх прав та обов'язків. Самоврядування захищає права дитини, виховує незалежність, почуття власної гідності, дає можливість учням висловлювати власну думку, брати активну участь у житті як класу зокрема, так і школи в цілому, а це значить, що учні підготовлені до участі у справах держави і займають активну громадську позицію.

Література:

1. Бушак Ігор, Шинаровська Олена та ін. Учнівське самоврядування. Практичний порадник / І. Бушак, О. Шинаровська. – Л., 2002. – 15 с.
2. Закон України «Про загальну середню освіту» від 13 травня 1999 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Лопухівська А. В. Шляхи розвитку учнівського самоврядування у сільських загальноосвітніх навчальних закладах / А. Лопухівська // Сільська школа України. – 2004. – №10. – С. 4-10.
4. Петров В. Ф. Самоврядування – одна з фундаментальних основ демократизації внутрішньошкільного управління / В. Ф. Петров // Таврійський вісник освіти. – 2012. – №3. – С. 73-78.
5. Положення про загальноосвітній навчальний заклад від 27 серпня 2010 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
6. Право на освіту та права освітян: теорія і практика в Україні. Аналітичний звіт за результатами громадського моніторингу. – ERA – Європейська дослідницька організація, 2013. - 79 с.

Матрос Л.В.

(наук. кер. – ст. викл. Штепа О.О.)

*студентка V курсу історичного факультету
Полтавського національного педагогічного
університету ім. В.Г.Короленка*

ЮРИДИЧНИЙ МЕХАНІЗМ ЦІНОУТВОРЕННЯ В СФЕРІ ГОСПОДАРЮВАННЯ: ОГЛЯД ПРОБЛЕМИ

Серед найважливіших завдань в сфері економіки, що поставлені перед Україною сьогодні, провідне місце займає створення і впровадження такого механізму правового регулювання господарської діяльності, який забезпечив би фінансово-економічну стабільність підприємств України і детінізацію її економіки. Важливу роль у забезпеченні цієї стабільності відіграє цінова політика держави та правове регулювання цін і ціноутворення.

Ціна як складова ринкового механізму є тим унікальним явищем, в якому зустрічаються інтереси окремих людей, груп людей і всього суспільства. Тому сьогодні надзвичайно важливим є дослідження процесу її формування, оскільки він є системою, що забезпечує узгодження інтересів усіх суб'єктів ринку.

Нормативну основу правового регулювання цін і ціноутворення в Україні закладено Конституцією України, Господарським кодексом України, Цивільним кодексом України, Законом України «Про ціни і ціноутворення» від 3 грудня 1990 року, іншими нормативно-правовими актами, які на принципово нових засадах регулюють відносини, що складаються у сфері ціноутворення [4, с. 435].

Ціна (тариф) є формою грошового визначення вартості продукції (робіт, послуг), яку реалізують суб'єкти господарювання. У ч. 2 статті 189 Господарського кодексу України зазначено, що ціна є істотною умовою господарського договору. Ціна зазначається в договорі у гривнях. Ціни у зовнішньоекономічних договорах можуть визначатися в іноземній валюті за згодою сторін [1, с. 91].

У самій сутності функціонування ринкової економіки діє принцип гармонізації суспільних, колективних та особистих інтересів, реалізація якого підтримується постійним функціонуванням економічних механізмів і, зокрема, механізму ціноутворення. За допомогою механізму ринкового ціноутворення відбувається поєднання інтересів споживачів і продавців (виробників) товарів та суспільства в цілому, забезпечується розв'язання суперечностей у їхніх взаємовідносинах.

Кожен суб'єкт ринку своєрідно виявляє свій вплив на ринкову ціну. Зокрема механізм впливу покупців на ринкову ціну здійснюється безпосередньо через попит. Зв'язок, що відбувається через купівлю або відмову від купівлі, вважається активним методом впливу споживачів на економічне стимулювання (стримування) через механізм цін. Механізм впливу продавців на рівень ринкових цін здійснюється шляхом застосування певних видів цін і методів ціноутворення, які передбачені ціновою стратегією суб'єктів господарювання та системою тактичних заходів (цінових знижок та націнок). Регулюючий вплив заходів держави на формування ринкових цін реалізується через нормативно-правове забезпечення ціноутворення. Останнє як зовнішній фактор безпосередньо впливає на формування стратегії і тактики ринкового ціноутворення суб'єктів господарювання [3].

У сфері господарювання застосовуються вільні ціни і тарифи, державні та комунальні фіксовані та регульовані ціни і тарифи.

Вільні ціни і тарифи встановлюються на всі види продукції, товарів і послуг, за винятком тих, по яких здійснюється державне регулювання цін і тарифів. Вільні ціни визначаються суб'єктами господарювання самостійно за згодою сторін, а у внутрішньогосподарських відносинах – також за рішенням суб'єкта господарювання [4, с. 435].

Державне регулювання цін закріплено статтею 191 Господарського кодексу України і здійснюється шляхом встановлення фіксованих державних та комунальних цін, граничних рівнів цін, граничних рівнів торговельних надбавок і постачальницьких винагород, граничних нормативів рентабельності або шляхом запровадження обов'язкового декларування зміни цін.

Державні регульовані ціни запроваджуються Кабінетом Міністрів України, органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування відповідно до їх повноважень у встановленому законодавством порядку. Державне регулювання цін здійснюється згідно із Законом України «Про ціни і ціноутворення» [1, с. 91].

Зміна рівня державних фіксованих та регульованих цін і тарифів на окремі види продукції, товарів і послуг здійснюється в порядку і в строки, що визначаються тими органами, які відповідно до цього Закону затверджують або регулюють ціни (тарифи).

Зміна державних фіксованих та регульованих цін і тарифів може здійснюватись у зв'язку із зміною умов виробництва і реалізації продукції, що не залежать від господарської діяльності підприємств. Дане питання регулюється статтею 10 Закону України «Про ціни і ціноутворення».

В статті 11 даного Закону розкрито механізм ціноутворення при здійсненні експортних та імпорتنих операцій і при міжреспубліканському обміні. При здійсненні експортних та імпорتنих операцій безпосередньо або через зовнішньоторговельного посередника в розрахунках із зарубіжними партнерами застосовуються контрактні (зовнішньоторговельні) ціни, що формуються відповідно до цін і умов світового ринку.

Регулювання внутрішнього ціноутворення на експортну та імпорتنу продукцію (послуги) визначається Кабінетом Міністрів України.

Міжреспубліканський обмін продукцією здійснюється за договірними цінами [2].

Механізм ринкового ціноутворення функціонує не ізольовано, а в спільній взаємодії з іншими складовими господарського механізму. Тому було б помилкою у відображенні суспільних інтересів і стимулюючого впливу на суспільне виробництво покладатися лише на ціновий механізм. Забезпечення інтересів суспільства через ціни надзвичайно важливе. Але повною мірою дієвість механізму цін виявляється лише тоді, коли його функціонування пов'язується і узгоджується з усіма складовими господарського механізму.

Таким чином ринкове ціноутворення можна визначити як систему цілеспрямованих заходів економічного впливу суб'єктів ринку (продавців, покупців та держави) на формування цін з метою забезпечення виконання поставленої перед ними мети. Функціонування механізму ринкового ціноутворення зумовлене такими принципами:

1) вільного волевиявлення продавців (виробників) і покупців (споживачів) товарів;

2) поєднання інтересів усіх суб'єктів ринку;

3) одночасності взаємодії складових ринкового механізму (попиту, пропозиції та ціни) в процесі ціноутворення;

4) доповнення ринкового саморегулювання цін державним регулюючим впливом через нормативно-правове забезпечення ціноутворення [3].

Державний контроль за цінами здійснюється при встановленні і застосуванні державних фіксованих та регульованих цін і тарифів. При цьому контролюється правомірність їх застосування та додержання вимог законодавства про захист економічної конкуренції. Контроль за додержанням державної дисципліни цін здійснюється органами на які ці функції покладено Урядом України. Вказані органи здійснюють контроль у взаємодії з профспілками, спілками споживачів та іншими громадськими організаціями.

Господарські об'єкти повинні в установленому порядку подавати необхідну інформацію для здійснення контролю за правильністю встановлення та застосування цін [4, с. 437].

Отже, законодавство про ціноутворення - це складний інститут, який знаходиться на стику господарського, податкового й адміністративного законодавства і включає в себе нормативно-правові акти, що регулюють господарську діяльність у сфері визначення цін. Підвищення дієвості механізму ціноутворення потребує подальшого дослідження не лише окремих елементів цього механізму та їхньої сукупної взаємодії, а й визначення сфери державного втручання в цей процес.

Література:

1. Господарський кодекс України. –С.: ТОВ «ВВП НОТІС», 2013. – 168 с.
2. Закон України «Про ціни і ціноутворення» від 3 грудня 1990 року // [Електронний ресурс]: <http://www.apteka.ua/article/134329>. Взято з екрана: 15.02.2014.
3. Богацька Н.М. Механізм ціноутворення в ринкових умовах / Н.М. Богацька, І.С. Дубовенко // [Електронний ресурс]: http://www.rusnauka.com/15_DNI_2008/Economics/32855.doc.htm. - Взято з екрана 15.02.2014 р.
4. Мілаш В.С. Господарське право: Курс лекцій: У 2 ч. – Ч.1. / В.С. Мілаш. – Х.: Право, 2008. – 496 с.